

ISSN: 2944-9499

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ**

ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΑΘΗΝΑ

Ομιλία στην Τροιζήνα τον Μάιο 2025

Βασίλειος Μαρτζούκος

Αντιναύαρχος ε .α. ΠΝ

Αντιπρόεδρος ΕΛΙΣΜΕ

**Γ' ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΡΟΙΖΗΝΑΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ ΚΑΙ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ**

ΤΕΥΧΟΣ 10 / ΙΟΥΛΙΟΣ 2025

Επιμέλεια: Μαριέττα Παναγιωτοπούλου

**Υπεύθυνος εκδόσεων του Ελληνικού Ινστιτούτου Στρατηγικών
Μελετών: Κωνσταντίνος Αργυρόπουλος**

Copyright: ΕΛΙΣΜΕ

ISBN: 978 – 618 – 87054 – 5 - 6

Επισημαίνεται, ότι κατά τον Ν. 2121/1993 και τις Διεθνείς Συμβάσεις, όπως η Διεθνής Σύμβαση της Βέρνης (που έχει επικυρωθεί με τον Ν.100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιονδήποτε έντυπο, ηλεκτρονικό ή άλλο τρόπο, είτε μέσω του διαδικτύου, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του ΕΛΙΣΜΕ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Γ' ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΗ.....	5
2. ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΩΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ.....	6
3. ΤΟ ΤΡΙΕΤΕΣ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ.....	10
4. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ – ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ.....	14
5. ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ.....	15
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ.....	...19

1.Γ' ΕΘΝΟΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΗ

Κυρίες και Κύριοι

Ας γνωρίσουμε συνοπτικά το κλίμα που προηγήθηκε στο εξωτερικό και εσωτερικό της χώρας εντός του οποίου έλαβε χώρα η Γ' Εθνική Συνέλευση της Τροιζήνας (19 Μαρτίου έως τις 5 Μαΐου 1827), που θεωρείται και ως η «Ιδρυτική Πράξη του Νεοελληνικού κράτους».

Η Συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή (1774), αναβαθμίζει το ήδη υπαρκτό Ανατολικό ζήτημα το οποίο επιταχύνεται με την Συνθήκη του Ιασίου (1792) (η Ρωσία φθάνει στον Δνειότερο και την σημερινή Ρουμανία) και την Συνθήκη του Βουκουρεστίου το 1812 (ρωσική επέκταση δυτικότερα στον Προύθο και την Βεσσαραβία). Οι Σέρβοι που είχαν εξεγερθεί το 1804 απέκτησαν αυτονομία στην ευρύτερη περιοχή του Βελιγραδίου. Οι χριστιανικοί πληθυσμοί των Βαλκανίων τελούσαν σε αναβρασμό. Το κύμα της Γαλλικής Επανάστασης, τάραζε την Οθωμανική Ευρώπη, με πρώτους τους Έλληνες. Το ενδεχόμενο ελέγχου των Στενών από την Ρωσία αποτελούσε «κόκκινη γραμμή» για Βρετανία και Γαλλία και θα το απέτρεπαν με κάθε τρόπο.

Η Ευρώπη πολεμά διαρκώς από το 1789. Η αντιμετώπιση της δημοκρατικής Γαλλίας και του Ναπολέοντος απαίτησε την συγκρότηση πέντε διαδοχικών συμμαχιών μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων. Το 1814 επέρχεται η οριστική ήττα του Βοναπάρτη και το 1815 ιδρύεται η Ιερά Συμμαχία προκειμένου να εγγυηθεί την παλινόρθωση του παλαιού συστήματος, την ισοροπία ισχύος και την «διαρκή ειρήνη» στην Ευρώπη με κύρια υποχρέωση την εξάλειψη κάθε επαναστατικού κινήματος. Για τις Μ. Δυνάμεις η ακεραιότητα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας αποτελούσε πυλώνα σταθερότητας και διατηρήσεως της ισοροπίας ισχύος.

Έχουν περάσει έξι χρόνια από την έναρξη της επανάστασης των Ελλήνων, μοναδικής για την διάρκεια και το πείσμα της. Οι μεγάλες νίκες, οι ηρωικές πράξεις, οι καταστροφές και θυσίες έχουν συγκινήσει την Ευρωπαϊκή κοινή γνώμη. Δυστυχώς τα πολλαπλά ελληνικά κέντρα εξουσίας, η φιλαρχία και η ιδιοτέλεια οδηγούν σε κακοδιαχείριση, χρεωκοπία, έριδες, διχασμούς και σε δύο εμφυλίους πολέμους με μεγάλες απώλειες. Ελάχιστοι θύλακες ξηράς παραμένουν ελεύθεροι ενώ η Ύδρα και οι Σπέτσες περιμένουν την σειρά τους. Στις αρχές του 1827 η επανάσταση πνέει τα λοίσθια,

Σε αυτό κλίμα διεξάγεται η Γ' Εθνοσυνέλευση Τροιζήνας, μετά από διαδοχικές αναβολές. Στις 14 Απριλίου 1827 οι 168 πληρεξούσιοι εκλέγουν τον Ι. Καποδίστρια ως Κυβερνήτη της Ελλάδος για επτά έτη. Για την εκλογή αυτή υπήρξε διχογνωμία και σχετική δυσaréσκεια ορισμένων προυχόντων. Ψηφίσθηκαν επιπλέον οι στρατιωτικοί αρχηγοί ξηράς και θάλασσας οι Richard Church και ο λόρδος Thomas Cochrane αντιστοίχως. Αποφασίσθηκε η συγκρότηση τακτικού στρατού και εθνικού Στόλου. Παιτηθήθηκε η Διοικητική Επιτροπή της Ελλάδος υπέρ της εκλογής τριμελούς αντικυβερνητικής επιτροπής, έως την άφιξη Καποδίστρια. Επιπλέον ψηφίσθηκε το «Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος», τρίτο κατά την επανάσταση και περισσότερο

Δημοκρατικό και φιλελεύθερο από τα προηγούμενα. Στο Σύνταγμα αυτό είναι έκδηλη η επίδραση των Συνταγμάτων της Αμερικής και Γαλλίας. Το Σύνταγμα μεταξύ άλλων διεκήρυξε ότι «Η κυριαρχία ενυπάρχει εις το Έθνος, πάσα εξουσία πηγάζει εξ αυτού και υπάρχει υπέρ αυτού».

Η αμοιβαία καχυποψία και έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των ηγετικών ομάδων, καθώς και η απαίτηση ισχυρής κρατικής κυβερνήσεως οδήγησαν στην εκλογή Καποδίστρια. Εξ' άλλου η εκλογή πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας αναγνωρίσιμης στην Ευρώπη επεδείκνυε τάσεις εξωστρέφειας και επιθυμίας αποδοχής της επαναστάσεως στο εξωτερικό.

Η Συνθήκη του Λονδίνου μεταξύ των Μ. Δυνάμεων που υπεγράφη τον Ιούλιο του 1827 δημιούργησε το αυτόνομο – φόρου υποτελής στον Σουλτάνο – κρατίδιο της Ελλάδος. Λίγο αργότερα στις 20 Οκτωβρίου 1827 λαμβάνει χώρα η Ναυμαχία του Ναβαρίνου.

2.ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΩΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ

Ας γνωρίσουμε λοιπόν καλύτερα τον πρώτο Κυβερνήτη της Ελλάδος Ι. Καποδίστρια με την αδιάκοπη εθνική του προσφορά.

Γεννήθηκε στην Βενετοκρατούμενη Κέρκυρα το 1776 και ήταν το έκτο από τα εννέα παιδιά μίας ευγενούς οικογένειας με τον τίτλο του Κόμητος (μητέρα του η Διαμαντίνα Γονέμη από ευγενή οικογένεια της Λεμεσού). Ο πατέρας του Αντώνιος υπήρξε αξιόλογος δικηγόρος και με προσφορά στα πολιτικά δρώμενα της Κέρκυρας. Μεγάλωσε σε πατριαρχικό περιβάλλον και με έντονη θρησκευτική αγωγή.

1794 – 1797: Σπουδάζει στην Πάδοβα Ιατρική και παράλληλα Φιλοσοφία και Νομική. Οι άριστες επιδόσεις του επέτρεψαν να τελειώσει νωρίτερα. Οι ιδέες της γαλλικής επαναστάσεως επέδρασαν στον νεαρό Ι. Καποδίστρια.

1797 (Οκτ.): Με τη συνθήκη του Καμποφόρμιο τα Επτάνησα περνούν στην κυριαρχία των δημοκρατικών Γάλλων, που καταργούν τα προνόμια των ευγενών. Αυτοί, για προφανείς λόγους και με την αρωγή του κλήρου, υπονομεύουν τη γαλλική εξουσία. Από το 1797 ο Ι. Καποδίστριας σε ηλικία 21 ετών, ασκεί, αφίλοκερδώς για τους πτωχούς, το ιατρικό λειτούργημα στην Κέρκυρα. Κερδίζει τους συμπατριώτες του με την εμφάνιση, την ευγένεια και τον χαρακτήρα του. Η δίχρονη κυριαρχία των Γάλλων στα Επτάνησα μεταλαμπαδεύει τις δημοκρατικές αρχές στον λαό ο οποίος ξυπνά και αρχίζει να διεκδικεί μερίδιο στην εξουσία.

Το 1799 η Κέρκυρα καταλαμβάνεται από τα ρωσοτουρκικά στρατεύματα τα οποία αποκαθιστούν τους ευγενείς. Ο Ι. Καποδίστριας ορίζεται αρχίατρος διευθυντής του στρατιωτικού νοσοκομείου. Το 1800 υπογράφεται η Συνθήκη της Κωνσταντινουπόλεως μεταξύ Ρωσίας και Τουρκίας βάσει της οποίας τα Επτάνησα αναγνωρίζονται ως αυτόνομο κράτος με την ονομασία «Επτάνησος Πολιτεία», υπό τον έλεγχο των Ρώσων και υπό την επικυριαρχία της Πύλης. Προκαλείται αναταραχή στα νησιά αφού η διακυβέρνηση γύριζε στα χέρια των ευγενών και προνομιούχων,

ενώ το εκπονηθέν Σύνταγμα που ονομάσθηκε «Βυζαντινόν» κατηγορείτο ως ανελεύθερο και αντιλαϊκό.

Το 1801 αποστέλλεται στην διχασμένη Κεφαλληνία ο Ι. Καποδίστριας όπου με πειστικό και ώριμο λόγο καθώς και με τολμηρές ενέργειες αποκαθιστά την κοινωνική ειρήνη.

Το 1802 ο Ι. Καποδίστριας ιδρύει την «Εταιρεία των Φίλων» (πνευματική καλλιέργεια, δράσεις) και τον «Εθνικό Ιατρικό Σύλλογο» (υγεία Επτανησίων, επιστημονική κατάρτιση).

Ο Γεώργιος Μοντσενίγος πληρεξούσιος της ρωσικής αυλής διακρίνει αμέσως την αξία του νεαρού Καποδίστρια. Το 1803 η νέα Γερουσία τον διορίζει ως Γραμματέα Επικρατείας επί των Εξωτερικών, των Ναυτικών και του Εμπορίου (εμπλοκή του σε διοίκηση και εξωτερική πολιτική). Το νέο Σύνταγμα των Επτανήσων του 1803 είναι έργο Καποδίστρια και αποτελεί τον βέλτιστο συμβιβασμό μεταξύ του φεουδαρχικού συστήματος και των νέων δημοκρατικών ρευμάτων της Γαλλικής επανάστασης. Ο Καποδίστριας αναδιοργανώνει την εκπαίδευση στα Επτάνησα (προτεραιότητα η υποχρεωτική παρακολούθηση κρατικών υπαλλήλων και κληρικών). Συντάσσει ο ίδιος κανονισμούς και μεθόδους διδασκαλίας, ιδρύει εκπαιδευτήρια και επαναπατρίζει ονομαστούς διδασκάλους.

Το 1807 προ της απειλής του Αλή Πασά, αποφασίζεται η οχύρωση και άμυνα της Λευκάδος. Αποστέλλεται ως εξουσιοδοτημένος υπεύθυνος ο Ι. Καποδίστριας, ο οποίος έρχεται για πρώτη φορά σε στενή επαφή με ονομαστούς οπλαρχηγούς και αγωνιστές της ηπειρωτικής Ελλάδος. Εκεί ο Καποδίστριας θέτει ως ύψιστο έργο της ζωής του την ελευθερία και ανεξαρτησία ολόκληρης της Ελλάδος. Στην Λευκάδα ο Καποδίστριας ξεδιπλώνει το ταλέντο του ηγέτου που προβλέπει, που λαμβάνει εγκαίρως ενδεδειγμένα μέτρα, που οργανώνει, συνενώνει και εμπνέει τις στρατιωτικές δυνάμεις και τον πληθυσμό. Η επιτυχής και αποτελεσματική οχύρωση και ετοιμότητα της νήσου για σύγκρουση από ξηρά και από θάλασσα απέτρεψε τον Οθωμανό αντίπαλο.

Με την Συνθήκη του Τιλσίτ 1807, μεταξύ Ρωσίας και Γαλλίας, τα Ιόνια νησιά παραχωρήθηκαν στους Γάλλους. Αφού ο Ι. Καποδίστριας επέστρεψε στην Κέρκυρα, δεν έφυγε με τους Ρώσους αλλά και αρνήθηκε να υπηρετήσει τους Γάλλους. Μετά από σχετικές συστάσεις του Μοντσενίγου, το 1808 δέχεται πρόταση του Ρωσικού ΥΠΕΞ να υπηρετήσει στο διπλωματικό σώμα της Ρωσίας. Ουδέποτε έγινε Ρώσος υπήκοος αλλά μόνο υπάλληλος του Τσάρου.

Στην Ρωσία έτυχε ευμενούς υποδοχής. Αφιέρωνε πολλές ώρες για επιμόρφωση και εκμάθηση της Ρωσικής γλώσσας. Το 1809 διορίζεται Σύμβουλος της Επικρατείας στο τμήμα εξωτερικών υποθέσεων. Το 1811 υποβάλλει υπόμνημα για την κατάσταση στην Ελλάδα, τονίζοντας την ανάγκη βοήθειας της Ρωσίας (κάθε γραπτό του υπόμνημα απέτέλεσε άρτιο δείγμα της επαγγελματικής του επάρκειας). Στην Ρωσία γνωρίζεται με επιφανείς Έλληνες και Ρώσους όπως τα αδέλφια Αλέξανδρο και

Ρωξάνδρα Στούρτζα και τον τραπεζίτη Ιωάννη Δομπόλη. Ο τελευταίος 17 έτη μετά την δολοφονία Καποδίστρια χρηματοδότησε το Εθνικό Πανεπιστήμιο (Καποδιστριακό), όπως του είχε υποσχεθεί.

Το 1811 διορίζεται στην ρωσική Πρεσβεία της Βιέννης, όπου κέρδισε σύντομα την εμπιστοσύνη του Ρώσου Πρέσβευς Stackelberg με την ουσιαστική εργασία και την κρίση του. Γνωρίστηκε με πολλούς Ρώσους και Γερμανούς διπλωμάτες, καθώς και με επιφανείς Έλληνες όπως τον Άνθιμο Γαζή («Λόγιος Ερμής»). Διέθετε την ελεύθερη ώρα του στην εκμάθηση της Γερμανικής καθώς και στην ελληνική φιλολογία.

Το 1812 εν μέσω Ρωσο-τουρκικού πολέμου και ενώ ο Ναπολέων εισβάλλει στην Ρωσία, διορίζεται διευθυντής του διπλωματικού γραφείου του αρχηγού στρατού του Δουνάβιως του Ναυάρχου Τσιτσαγκώφ. Η άριστη απόδοση έργου και η ολοκληρωμένη του προσωπικότητα έκανε το «άστρο» του να λάμψει και να τύχει μίας απότομης ανοδικής πορείας. Η εμπλοκή του στην Συνθήκη του Βουκουρεστίου τον Μάιο 1812 τον έφερε σε επαφή με την τουρκική διπλωματία. Για τις εύστοχες διπλωματικές του ενέργειες ο Τσάρος του απένειμε τον τίτλο του «εν ενεργεία κρατικού συμβούλου» και τον παρασημοφόρησε. Ακολούθησε τον αντικαταστάτη του Τσιτσακώφ, Στρατηγό Barkley de Tolly σε μάχες και έζησε τις κακουχίες του πολέμου. Εκεί συντάσσει υπόμνημα για τις σχέσεις της Ρωσίας με τους λαούς της Ανατολής με το οποίο συνιστά πίεση προς την Πύλη κατά των εκτελέσεων των Σέρβων επαναστατών. Για το εν λόγω υπόμνημα ο Τσάρος τον παρασημοφορεί με τον Μεγαλόσταυρο της Αγίας Άννας.

Τέλος του 1813 - Σεπτέμβριος 1814: Ως ειδικός απεσταλμένος του Τσάρου Αλέξανδρου, κατόρθωσε να αποσπάσει τους Ελβετούς από την επιρροή των Γάλλων, ενώ με σειρά διαπραγματεύσεων διασφάλισε την ενότητα, την ουδετερότητα και την ομοσπονδιακή Κυβέρνηση της Ελβετίας, της οποίας συνέταξε το Σύνταγμα. Η ευθυκρισία του, η συνδιαλλακτική του ικανότητα, το θάρρος και οι πρωτοβουλίες του (ο Τσάρος τις επιδοκίμαζε εκ των υστέρων) τον δικαίωσαν σε μία άκρως λεπτή και δυσχερή αποστολή. Οι Ελβετοί αγάπησαν τον Καποδίστρια και τον τίμησαν.

Στον ελεύθερο χρόνο του στην Ελβετία και με το νου του στην Ελλάδα αλλά και στην εκπαίδευση του ρωσικού λαού, μελέτησε σε βάθος το εκπαιδευτικό τους σύστημα για το οποίο συνέγραψε αναλυτικό υπόμνημα. Μετά την πτώση του Ναπολέοντος, ο Τσάρος τον κάλεσε να λάβει ενεργό μέρος στο επικείμενο Συνέδριο της Βιέννης, ως επίσημος αντιπρόσωπος της Ρωσίας.

1814-1815: Μετά την ήττα του Ναπολέοντος, ο Τσάρος Αλέξανδρος Α', ο Βρετανός ΥΠΕΞ Ρόμπερτ Κάσλεριγ και ο αυστριακός ομόλογός του Μέτερνιχ, πίστευαν ότι η Ευρώπη της Παλινόρθωσης όφειλε να αναχαιτίζει όσες επαναστατικές κινήσεις εμφανίζονταν στη γηραιά ήπειρο, στηρίζοντας, παράλληλα, το δόγμα της διατήρησης της εδαφικής ακεραιότητας της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Ως εκπρόσωπος του Τσάρου, ο Καποδίστριας υπήρξε το φιλελεύθερο αντίβαρο έναντι των υπολοίπων. Υποστήριξε την ικανοποίηση από τους ηγεμόνες των αιτημάτων των μεσαιών κυρίως στρωμάτων για συμμετοχή τους στη διακυβέρνηση. Στο Συνέδριο της Βιέννης ο Καποδίστριας αναμετρήθηκε με τον φιλοτουρκισμό τόσο του εκπροσώπου της Αυστρίας Πρίγκιπος Κλέμενς φον Μέτερνιχ, όσο και των Βρετανών. Πέτυχε την μείωση της αυστριακής επιρροής, την ακεραιότητα της Γαλλίας υπό Βουρβόνο μονάρχη, μετά την πτώση του Ναπολέοντα (οι υπόλοιποι επεδίωκαν τον διαμελισμό της), καθώς και τη διεθνή ουδετερότητα της Ελβετίας, υπό την εγγύηση των Μεγάλων Δυνάμεων.

1814: Με συνεργασία του λογίου Άνθιμου Γαζή, ιδρύει την «Φιλόμουσο Εταιρεία», που είχε ως σκοπό τη συγκέντρωση χρημάτων για παροχή βοήθειας σε φιλομαθείς νεαρούς Έλληνες οι οποίοι επιθυμούσαν να σπουδάσουν σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια.

1816: ο Τσάρος τον διορίζει δεύτερο Υπουργό εξωτερικών της Ρωσίας, μαζί με τον Κ. Β. Νέσσελροντ. Την θέση αυτή θα διατηρήσει έως το 1822, όταν θα αποσυρθεί στην Ελβετία λόγω της διαφωνίας του με τον Τσάρο Αλέξανδρο Α' για το ελληνικό ζήτημα. Το ίδιο έτος πληροφορείται από τον Νικόλαο Γαλάτη, απεσταλμένο της Φιλικής Εταιρείας, το επαναστατικό της σχέδιο. Αρνείται ν' αναλάβει την ηγεσία της γνωρίζοντας το διεθνές κλίμα, την θέση του ως ΥΠΕΞ του Τσάρου αλλά και την ζημία που θα επέφερε στην εθνική υπόθεση τυχόν αποδοχή του.

1819: Επισκέπτεται μέσω Βιέννης και Ιταλίας (υπό τη συνεχή παρακολούθηση της αυστριακής αστυνομίας) την Κέρκυρα και διαπιστώνει την καταπιεστική πολιτική του Άγγλου διοικητή των Επτανήσων Μαίτλαντ. Τότε έγινε και η πώληση της Πάργας από τους Άγγλους στον Αλή πασά και η φυγή των Παργινών στα Επτάνησα. Κατά την μετάβασή του στο Παρίσι και στο Λονδίνο εκφράζει τη δυσaráσκειά του για τη βρετανική πολιτική στα Επτάνησα.

1820: Αρνείται για δεύτερη φορά την πρόταση για ανάληψη της ηγεσίας της Φιλικής Εταιρείας, που του μετέφερε ο Εμμ. Ξάνθος. Ως ΥΠΕΞ της Ρωσίας υποχρεούται να εκφράζεται επισήμως αρνητικά για επαναστάσεις (διαρκής παρακολούθησή του από κατασκόπους) δίχως αυτό να αλλοιώνει την πλήρη αρωγή του προς την ελληνική επανάσταση όχι μόνο από την ώρα κηρύξεώς της αλλά και προ αυτής. Αργότερα ο Αλ. Υψηλάντης (αρχές 1828) σε υπόμνημά του προς τον τσάρο Νικόλαο Α' γράφει ότι ηγήθηκε της επαναστάσεως στις Ηγεμονίες με τη συγκατάθεση του Καποδίστρια.

Τέλη 1820-1821: Συμμετέχει στα Συνέδρια του Τροπάου και του Λάϋμπαχ. Με την έναρξη της επαναστάσεως στις παραδουνάβιες Ηγεμονίες, στη νότια Ελλάδα και με τις τουρκικές βιαιότητες που ακολούθησαν προσπαθεί, χωρίς αποτέλεσμα, να πετύχει στρατιωτική επέμβαση της Ρωσίας στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Έπεισε εν τούτοις την Ιερά Συμμαχία να μην καταπνίξει την Ελληνική επανάσταση.

Μετά κήρυξη επαναστάσεως, με ενέργειες Καποδίστρια οι σχέσεις Ρωσίας – Οθωμανικής αυτοκρατορίας βρίσκονται σε ένταση με αποτέλεσμα την ανάπτυξη

σημαντικών Οθωμανικών δυνάμεων στα Ρωσο-τουρκικά σύνορα αντί να χρησιμοποιηθούν κατά των Ελλήνων. Στις 6 Ιουλίου 1821 ο Ρώσος πρέσβης στην Κωνσταντινούπολη επέδωσε τελεσίγραφο το οποίο οδήγησε στην διακοπή σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών και την αποχώρηση του Πρέσβευς Στρογγάνωφ. Η διαρκής πίεση του Καποδίστρια προς τον Τσάρο υπέρ των Ελλήνων επέφερε σταδιακή ρήξη στην σχέση τους.

Η πολιτική του Καποδίστρια αποκαλύπτεται στα τρία υπομνήματά του προς τον Τσάρο Αλέξανδρο από 17/Ιουλίου 1821, 29/Ιουλίου 1821 και 21/Αυγούστου 1821. Στην πολιτική του περιλαμβάνεται και η ενθάρρυνση του Αλή Πασά στην εξέγερση κατά του Σουλτάνου που μεθοδεύεται από το 1919, κατά την επίσκεψη Καποδίστρια στην Κέρκυρα. Τον Μάρτιο του 1821 ο Χουρσίτ Πασάς λείπει για μεγάλο διάστημα από την Πελοπόννησο με στρατό από 50.000 έως 80.000 λόγω της πολιορκίας του Αλή Πασά, αφήνοντας τεράστιο κενό ισχύος πίσω του. Επιπλέον ο Καποδίστριας φρόντισε για την χρηματοδότηση των Σουλιωτών με 25.000 γρόσια στα 1820.

Καλοκαίρι 1822: Αναχωρεί από την Πετρούπολη με άδεια, αφού απέτυχε να στρέψει τον Τσάρο Αλέξανδρο υπέρ της Ελληνικής Επανάστασης. Ρόλο στη μεταβολή του κλίματος έναντι του Καποδίστρια διεδραμάτισε και η αυξανόμενη επιρροή του Μέτερνιχ στον Τσάρο ήδη από το 1820.

1822-1827: Με ορμητήριο την Γενεύη, παρατείνει σιωπηρά την άδειά του έως το 1827, συνδράμοντας αδιάκοπα και πολλαπλώς το επαναστατημένο έθνος. Η διόγκωση του φιλελληνικού κινήματος στην Ευρώπη οφείλεται σε σημαντικό ποσοστό στον Καποδίστρια. Το κίνημα αυτό επιδρά σταδιακά στην πολιτική των Μ. Δυνάμεων. Ο Καποδίστριας αντιδρά στην πρόταση να τεθεί η Ελλάδα υπό αγγλική προστασία.

Απρίλιος 1827: Επιστρέφει στην Αγ. Πετρούπολη όπου πληροφορείται την εκλογή του ως Κυβερνήτου της Ελλάδος. Εξασφαλίζει διάταγμα με το οποίο γινόταν δεκτή η παραίτησή του από τη ρωσική διπλωματική υπηρεσία.

3.Ο ΤΡΙΕΤΕΣ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Το τριετές έργο του Ι. Καποδίστρια ως Κύβερνήτου της Ελλάδος είναι μοναδικό και μάλλον ανεπανάληπτο, λαμβανομένης υπ' όψιν της ανυπαρξίας κρατους, θεσμών, πόρων, δημοσίας διοικήσεως και οργανωμένης παιδείας. Βασικό πρόβλημα παρέμενε η διχόνοια και η δυσπροσαρμογή της τοπικής νοοτροπίας προς κάθε έννοια οργανωμένου κράτους.

Ο Κυβερνήτης ανέμενε στην Ανκώνα, όπως είχε προσυμφωνηθεί το βρετανικό πολεμικό πλοίο που θα τον μετέφερε στην Ελλάδα. Όταν επί τέλους κατέφθασε τον μετέφερε στην Μάλτα όπου είχε μία χρήσιμη πολιτική και διπλωματική συζήτηση με τον Άγγλο Ναύαρχο Κόδριγκτον. Στις 8 Ιανουαρίου Αγγλική η Φρεγάτα (Φ/Γ) WARSPITE καταπλέει στο Ναύπλιο (λόγω θαλασσοταραχής) και στις 11 Ιανουαρίου στην Αίγινα. Οι ζητωκραυγές, οι δάφνες και οι χοροί είναι ανάμικτα με το θλιβερό

θέαμα πεινασμένων, ασθενών και ρακένδυτων μαυροφορεμένων ανθρώπων. Ο Καποδίστριας είχε επιλέξει τον δρόμο της θυσίας. Έπρεπε να αντιμετωπίσει την διαρκή ανάμιξη του ξένου παράγοντα εν μέσω συνεχιζομένου πολέμου στην απελευθερωμένη επικράτεια, ενώ στην κοινωνία επικρατούν βαθιά φτώχεια, επιδημίες, αταξία, εγκληματικότητα και ληστείες, εμφύλια πάθη και αναρχία.

Ο νέος Κυβερνήτης επιδόθηκε αμέσως στο έργο της δημιουργίας Κράτους εκ του μηδενός. Πέτυχε αρχικά την συνεργασία των ηγετικών ομάδων.

Απελευθερώθηκε πλήρως η Πελοπόννησος και η Στερεά από τους Τουρκο-αιγυπτίους. Χάρης στους κατάλληλους διπλωματικούς του χειρισμούς και στρατιωτικές ενέργειες του Καποδίστρια, τον Σεπτέμβριο του 1831, με το πρωτόκολλο του Λονδίνου, οι Μ. Δυνάμεις εξαναγκάστηκαν να συμφωνήσουν την επέκταση των βορείων συνόρων της Ελλάδος στην γραμμή Αμβρακικού – Παγασητικού και να παραδώσουν το πρώτο ανεξάρτητο κράτος της Βαλκανικής..

Εν μέσω χαοτικής και εμπολέμου καταστάσεως, ο Κυβερνήτης έκρινε απαραίτητη την ύπαρξη κεντρικής εξουσίας πιστεύοντας ότι η πλήρης εφαρμογή του Συντάγματος προϋπέθετε ώριμη κοινωνία ικανή να διαχειρισθεί και να προστατεύσει το βέλτιστο αλλά ευαίσθητο πολίτευμα της Δημοκρατίας. Προείχε η απελευθέρωση της χώρας, η διεθνής της αναγνώριση, ο καθορισμός ασφαλών συνόρων, η διανομή γαιών στους ακτήμονες και η εκπαίδευση.

Έπεισε την Βουλή για την αναστολή εφαρμογής του «Πολιτικού Συντάγματος της Ελλάδος». Η Βουλή αυτοκαταργήθηκε, η νομοθετική εξουσία περιήλθε στον Καποδίστρια, ενώ ιδρύεται συμβουλευτικό συλλογικό όργανο, το «Πανελλήνιον» με 27 μέλη που διοριζόταν από τον Κυβερνήτη. Τον Καποδίστρια συνέδραμαν ο «Γραμματέας της Επικρατείας» (πρώτος ορίστηκε ο Σπυρίδων Τρικούπης) και ένα στοιχειώδες υπουργικό συμβούλιο.

Οι 185 αρχιγραμματείς που υπήρχαν προ Καποδίστρια έγιναν 11 γραμματείς και 1 Γενικός Γραμματέας. Τα 27 μέλη του «Πανελληνίου» στελέχωσαν ταυτόχρονα το Υπουργικό Συμβούλιο, το Πολεμικό Συμβούλιο και την Εκκλησιαστική Επιτροπή. Ίδρυσε 6 μόνο Υπουργεία.

Ίδρυσε τον οργανισμό του Λογιστικού και Ελεγκτικού Συμβουλίου. Προχώρησε σε διοικητική διαίρεση σε 13 τμήματα (7 στην Πελοπόννησο και 6 στα νησιά). Αναδιοργάνωσε την επαρχιακή Διοίκηση (επίτροποι, διοικητές, αστυνόμοι, λιμενάρχες και υγειονόμοι).

Ίδρυσε Στατιστική Υπηρεσία, διενήργησε την πρώτη απογραφή και συνετάγη το πρώτο κτηματολόγιο με λεπτομερή στοιχεία ενδιαφέροντος. Ίδρυσε Οργανισμό της Εμπορικής Ναυτιλίας και έθεσε σε λειτουργία Υγειονομία, Λιμεναρχεία και Τελωνεία. Το 1828 ιδρύθηκε το πρώτο Ταχυδρομείο της χώρας με κεντρική διεύθυνση, 11 γραφεία και σχετικό κανονισμό.

Ο ίδιος ο Κυβερνήτης περιόδευε σε ολόκληρη την επικράτεια και παρακολουθούσε την εξέλιξη των έργων. Έλαβε μέτρα για την διαφύλαξη της αρχαίας κληρονομιάς, ψήφισε αυστηρή νομοθεσία για την διαφύλαξη αρχαιοτήτων και καθιέρωσε αμοιβή για τους παραδίδοντες αρχαιότητες.

Εκπονείται οργανωμένο σχέδιο για την εγκατάσταση και ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή δεκάδων χιλιάδων ομοεθνών προσφύγων, συναντώντας τις αντιδράσεις των αυτοχθόνων κατοίκων του ελληνικού κρατιδίου. Οι γηγενείς είτε ανέμεναν με την σειρά τους παραχώρηση γης, είτε έχοντας καταπατήσει κρατική γη όφειλαν τώρα την επιστροφή της σε πρόσφυγες. Φρόντισε για την σύνταξη καταλόγων προσφύγων και την εκπόνηση οικιστικού σχεδίου με συμμετοχή των προσφύγων στις εργασίες.

Το καθεστώς των εθνικών γαιών ήταν περίπλοκο (υποθηκευμένες λόγω των δύο επαναστατικών δανείων). Μόνο μετά το 1830 (Πρωτόκολλο Λονδίνου) επιτράπηκε εν μέρει στον Κυβερνήτη να τις διαχειρισθεί.

Απένειμε το δικαίωμα του εκλέγειν σε όσους είχαν συμπληρώσει το 25^ο έτος της ηλικίας τους και φορολογούνται. Εκλέξιμοι οι έχοντες συμπληρώσει το 35^ο έτος της ηλικίας τους. Είναι γεγονός ότι οι ακτήμονες στερούντο ελευθέρως βουλήσεως λόγω πλήρους εξαρτήσεως από τους κοτζαμπάσηδες. Ο Καποδίστριας προώθησε την ατομική ιδιοκτησία ώστε όλοι οι Έλληνες να είναι αυτόνομοι ψηφοφόροι και για τον λόγο αυτό δένει εθνική γη στους ακτήμονες.

Ίδρυσε το 1828 την πρώτη ελληνική τράπεζα «Εθνική Χρηματιστηριακή Τράπεζα» και ο Καποδίστριας, δίνοντας πρώτος το παράδειγμα, κάλεσε τους προκρίτους της χώρας να καταθέσουν εκεί τα χρήματά τους, δίχως όμως σημαντική ανταπόκριση. Το ίδιο έτος ίδρυσε το Εθνικό Νομισματοκοπείο (Ιούλιος 1828). Ρύθμισε το νομισματικό σύστημα (κυκλοφορούσαν ακόμη τουρκικά και ξένα νομίσματα) και καθιέρωσε ως εθνική νομισματική μονάδα τον Φοίνικα.

Από την αρχή η ανέχεια ανάγκασε τον Καποδίστρια να προβεί σε αιματηρές οικονομίες. Παρά τη γαλλική και ρωσική μηνιαία βοήθεια, η Ελλάδα δεν έλαβε το δάνειο των 60.000 φράγκων που επεδίωξε να εξασφαλίσει ο Κυβερνήτης (με ευθύνη κυρίως της Αγγλίας).

Δημιούργησε Δικαστήρια και ενδιαφέρθηκε προσωπικά για την στελέχωσή τους με το κατάλληλο προσωπικό.

Εφήρμοσε πρακτική απομονώσεως (καραντίνας) των κοινοτήτων που πλήττονταν από τις επιδημίες του τύφου, της ελονοσίας και άλλων μολυσματικών ασθενειών.

Απαίτησε από όλους τους Δημοσίους υπαλλήλους να έχουν πίστη στο Έθνος και να μην ανήκουν σε καμμία «μυστική εταιρεία» με την απειλή της απολύσεως.

Στο πεδίο της άμυνας και ασφάλειας, οι δύο βασικές επιδιώξεις του Καποδίστρια υπήρξαν η εξάλειψη της πειρατείας την οποία αντιμετώπισε επιτυχώς και η

συνέχιση του πολέμου κατά των Τούρκων, ώστε η Ελλάδα να καταλάβει τα περισσότερα δυνατά εδάφη με σκοπό αυτά να κατοχυρωθούν υπέρ της Ελλάδος σε μελλοντικές διεθνείς Συνθήκες και Συμφωνίες. Ο Ι. Καποδίστριας αναδιοργανώνει μεθοδικά τις ΕΔ υπό ενιαία διοίκηση. Συγκροτεί Πολεμικό Συμβούλιο, διορίζει επικεφαλής του στρατού στην Πελοπόννησο, την Δ. και την Α. Στερεά. Μετατρέπει τους άτακτους στρατιώτες σε τακτικό στρατό και ιδρύει την Σχολή Ευελπίδων. Από τα ελάχιστα μάχιμα πλοία που βρήκε στην άφιξή του (8), τον Ιούλιο του 1831 ο Ελληνικός Στόλος διέθετε 31 πλοία και 2000 άνδρες ως πληρώματα.

Πέτυχε την ταχεία αποχώρηση του Ιμπραήμ από την Πελοπόννησο και δεν επέτρεψε στις Γαλλία, Αγγλία και Ρωσία να μετατρέψουν την Ελλάδα σε πεδίο συγκρούσεων των συμφερόντων τους. Κάθε στρατιωτική επιχείριση πραγματοποιήθηκε κατόπιν συμφωνίας και των Τριών δυνάμεων.

Ο Κυβερνήτης έκρινε ότι πριν την δημιουργία ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, προείχε η τεχνική, επαγγελματική και η στοιχειώδης εκπαίδευση. Δημιουργεί την Γεωργική Σχολή της Τίρυνθας το 1829 και προωθεί την διάδοση της πατάτας. Διένειμε στους αγρότες βόδια, σπόρους και εργαλεία (κυρίως άροτρα) με χρήματα των φιλελλήνων εξωτερικού. Προσεκάλεσε αγρότες και κτηνοτρόφους να επιστρέψουν στις ιδιαίτερες πατρίδες τους και παρεχώρησε σε ακτήμονες αγρότες την ιδιοκτησία των καλυβιών τους και κατά το δυνατόν εθνικές γαίες. Ενοίκιασε με χαμηλό πολυετές ενοίκιο τα εθνικά κτήματα προς καλλιέργεια και χάρισε τους φόρους σε αγρότες και κτηνοτρόφους σαν αναγνώριση της συνεισφοράς τους στην απελευθέρωση.

Τον Οκτώβριο του 1828 θεμελιώνεται το Ορφανοτροφείο της Αίγινας (500 ορφανά). Στον χώρο του συγκροτούνται 3 σχολεία., εργαστήρια χειροτεχνίας και εκμαθήσεως πρακτικών τεχνών (π.χ. τυπογραφίας, βιβλιοδετικής, ωρολογοποιίας, υποδηματοποιίας, ραπτικής, ξυλουργικής, σιδηρουργικής). Στον περίβολο του Ορφανοτροφείου λειτούργησε η πρώτη Εθνική Βιβλιοθήκη, το πρώτο Αρχαιολογικό Μουσείο και η Εθνική Τυπογραφία.

Το 1830 συστήνεται το Πρότυπον ή Τυπικόν Σχολείον για υποψηφίους διδασκάλους καθώς και για την επιμόρφωση των διδασκάλων. Ιδρύεται επίσης το Κεντρικόν Σχολείον για μαθητές ανωτάτων σπουδών αλλά και για την στελέχωση ανωτάτων κρατικών θέσεων (μαθητής και ο Παπαρρηγόπουλος).

Δημιουργείται ακόμη η Εκκλησιαστική Σχολή του Πόρου το 1830. Ίδρυσε 121 σχολεία όλων των βαθμίδων με 9.246 μαθητές (επί πληθυσμού 600.000) ενώ άλλοι 5.000 μαθητές εδιδάσκοντο από ελευθέρους διδασκάλους λόγω ελλείψεως αιθουσών. Φρόντισε για την μετεκπαίδευση των διδασκάλων στις νέες μεθόδους διδασκαλίας. Σύστησε επιτροπές για την σύνταξη νέων σχολικών βιβλίων, καθώς και για την αναθεώρηση ήδη υφισταμένων ώστε η διδασκαλία στο κράτος να είναι ομοιόμορφη και συστηματική. Καθιέρωσε την δωρεάν φοίτηση για όλους τους μαθητές.

4.ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ – ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ

Η προσπάθεια του Καποδίστρια να δημιουργήσει σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος συναντά την εχθρότητα πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων με αλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα.

Η αδυναμία ικανοποιήσεως όλων των αιτημάτων, σε συνδυασμό με την συγκεντρωτική διακυβέρνηση και την καθυστέρηση διεξαγωγής των εκλογών, δημιούργησαν ισχυρή και διαρκή αντιπολίτευση πολλών Προκρίτων και Ναυτικών, με την ενθάρρυνση Αγγλίας και Γαλλίας. Οι Υδραίοι, οι οικογένειες Κουντουριώτη, Μαυρομιχάλη και Τρικούπη, ο Μαυροκορδάτος, ο Κωλέττης και ο Ναύαρχος Α. Μιαούλης ήταν κάποιοι από αυτούς.

Η βρετανική αντιπολίτευση εναντίον του Καποδίστρια ενδυναμώθηκε μετά τη Συνθήκη της Αδριανουπόλεως (2/14 Σεπτεμβρίου 1829). Τότε ο Βρετανός πρωθυπουργός, δούκας του Ουέλινγκτον, κατηγόρησε τον Καποδίστρια για υποδαύλιση εξεγέρσεως στα Επτάνησα.

Η Ύδρα στασίασε το 1829 και ζήτησε από τον Μιαούλη να καταλάβει τον ναύσταθμο του Πόρου, πριν προλάβει ο διοικητής του Κανάρης να έλθει εναντίον της Ύδρας. Ο Ναύσταθμος αποκλείστηκε και προ του κινδύνου να συλληφθεί ο Μιαούλης ανατίναξε τη φρεγάτα Ελλάς και την κορβέτα Ύδρα (τα δύο πλέον αξιόμαχα πλοία του στόλου) και διέφυγε στην Ύδρα. Οι Μανιάτες αρνούντο να πληρώσουν τους φόρους προς την κεντρική εξουσία και στασίασαν με τη σειρά τους. Μοιραία στάθηκε η αντιπαλότητα του Καποδίστρια με τους Μαυρομιχάληδες.

Ο ανιδιοτελής Καποδίστριας δεν ήθελε να κερδίσει απολύτως τίποτα. Ούτε καν τον μισθό του δεν πήρε ποτέ (μισθό δεν ελάμβαναν και οι διορισμένοι αδελφοί του Καποδίστρια). Σύμφωνα με τις αρχές του φυλάκισε τον Πετρόμπη Μαυρομιχάλη, διότι δεν ήθελε να παραδώσει στο κρατικό ταμείο τα έσοδα από το τελωνείο στο Λιμένι. Ο Κυβερνήτης είχε προειδοποιηθεί ότι κινδύνευε αλλά αυτός ήταν αποφασισμένος. “Ας με σκοτώσουν”, είπε, “εγώ είμαι ο φύλακας της παρθένου Ελλάδος και αυτοί οι βιαστές της”. Ακόμη και η στροφή Καποδίστρια κατά των προκρίτων, οι οποίοι τον εξέλεξαν ως Κυβερνήτη, αποτελεί απόδειξη της ανιδιοτελείας του.

Η αντίδραση αποκορυφώνεται με την δολοφονία του Ι. Καποδίστρια την Κυριακή 27 Σεπτεμβρίου 1831 στο Ναύπλιο από τον γιο και αδελφό του Πετρόμπη Μαυρομιχάλη, Κωνσταντίνο και Γεώργιο. Την συμμετοχή Αγγλίας και Γαλλίας στην συνομωσία κατά του Καποδίστρια φέρεται να ομολογεί ο ίδιος ο Πετρόμπης Μαυρομιχάλης το 1840. Ένα μεγάλο κεφάλαιο κλείνει για το νέο ελληνικό κράτος. Ο τάφος του Κυβερνήτη βρίσκεται στην Ι. Μονή Πλατυτέρας δίπλα στον τάφο του πατέρα του.

Ο Καποδίστριας ουδέποτε υπέκυψε ή συμβιβάσθηκε ή πρόδωσε τις αρχές του. Διοίκησε αποτελεσματικά την Ελλάδα επί των ερειπίων που βρήκε και πάντοτε με

γνώμονα το Εθνικό Συμφέρον. Πάνδημος η απόγνωση και η θλίψη των απλών Ελλήνων που προσήρχοντο από παντού κατά το λαϊκό προσκύνημα των 40 ημερών. Οι Προστάτιδες δυνάμεις υπό το πρόσχημα της αναρχίας, θα εγκαθιδρύσουν την Βασιλεία.

Κατηγορήθηκε ως δικτάτορας και εχθρός των Συνταγμάτων ο συντάκτης του προοδευτικού για την εποχή του Συντάγματος της Επτανήσου Πολιτείας (ατομικά δικαιώματα, διάκριση εξουσιών κ.λπ.). Κατηγορήθηκε ως αυταρχικός ο θεμελιωτής του Συντάγματος της Ελβετίας, αυτός που πρωτοστάτησε στην κατάργηση του δουλεμπορίου των μαύρων της Αφρικής, αυτός που ήταν στο στόχαστρο ολόκληρης της απολυταρχικής Ευρώπης για τις φιλελεύθερες ιδέες του. Ο «αυταρχικός δικτάτορας» Καποδίστριας επέλεξε να μην τον συνοδεύει ένοπλη στρατιωτική συνοδεία. Ο Καποδίστριας δεν προσέτρεξε στην εξουσία, της οποίας άλλωστε ήταν πλήρης και μάλιστα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Εκλήθη στην Ελλάδα και απεδέχθη την πρόσκληση έχοντας πλήρη συνείδηση τι αφήνει πίσω του και που πηγαίνει. Ήταν ιδιαίτερα ευφυής ώστε να γνωρίζει πως τυχόν πρόωγη έλευσή του στην Ελλάδα θα ζημίωνε και δεν θα ωφελούσε τον εθνικό αγώνα.

Ο Ιωάννης Καποδίστριας διακρινόταν για τη διορατικότητά του. Είχε επιλέξει έναν εγκρατή και λιτό βίο, μακριά από κοσμικότητες και πολυτέλειες. Επίσης, διέθετε φυσική ευγένεια και εσωτερική καλλιέργεια. Εκτός από τη μουσική (ο ίδιος έπαιζε πιάνο), αγαπούσε πολύ το διάβασμα, ειδικά τον Πλάτωνα και τον Γάλλο συγγραφέα και φιλόσοφο του Διαφωτισμού Μοντεσκιέ.

Δεν δίστασε να συγκρουσθεί με το πολυαρχικό κατεστημένο της χώρας καθώς και με συντεχνιακές αντιλήψεις, εστίες διαφθοράς και πελατειακές λογικές. «Εάν οι Μαυρομιχαλαίοι θέλουν να με δολοφονήσουν, ας με δολοφονήσουν. Τόσο το χειρότερον δι' αυτούς. Θα έλθη κάποτε η μέρα κατά την οποίαν οι Έλληνες θα εννοήσουν την σημασίαν της θυσίας μου». Για το τραγικό τέλος του Καποδίστρια ο Γκαίτε θα πει: «Από σήμερα παύω να είμαι φιλέλληνας».

5.ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΡΟΝ

Ο Καποδίστριας αποτελεί πολιτικό πρότυπο διεθνούς εμβέλειας και μέτρο συγκρίσεως για κάθε εγχώριο πολιτικό. Πέραν της αποδεδειγμένης διανοητικής του ικανότητας και επάρκειας, υπήρξε αφοσιωμένος Έλληνας πατριώτης, διέθετε ήθος, προβλεπτικότητα, ελάμβανε ορθές και έγκαιρες αποφάσεις και παρακολουθούσε την αποτελεσματική τους υλοποίηση. Αν και σπάνιο για τα ελληνικά δρώμενα, ο Καποδίστριας ενεπλάκη στην πολιτική σκηνή ως πλούσιος και επτώχευσε διαθέτοντας την περιουσία του στο κράτος. Συμπερασματικά για την τρέχουσα συγκυρία κρίνεται ότι η αξίωση «ΖΗΤΕΙΤΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ» εκπροσωπεί την συντριπτική πλειοψηφία του ελληνικού λαού.

Ο Καποδίστριας ανέλαβε να κυβερνήσει ένα ανύπαρκτο κράτος με μηδενικούς πόρους, με εσωτερικές διαμάχες, με εχθρικά στρατεύματα εντός της επικράτειας, με εχθρικές ενέργειες επί των συνόρων αλλά και υπό την ασφυκτική πίεση του διεθνούς

παράγοντα. Εν τούτοις δεν σκέφθηκε ούτε στιγμή είτε να υιοθετήσει το δόγμα «δεν διεκδικούμε τίποτε» είτε να αρχίσει συνομιλίες για δήθεν εξομάλυνση των σχέσεων. Από την πρώτη στιγμή συνέχισε να πολεμά όχι απλώς για να διώξει τον εχθρό εκτός επικράτειας αλλά κατακτώντας εδάφη και διεκδικώντας επέκταση των συνόρων μέσω μελλοντικών Συνθηκών έχοντας όμως προηγουμένως διασφαλίσει ευνοϊκές *de facto* καταστάσεις.

Η διχόνοια αποτελεί ιστορικό και διαχρονικό χαρακτηριστικό των Ελλήνων. Η λυπηρή αυτή διαπίστωση αποτελεί δείγμα κοινωνικής και πολιτικής ανωριμότητας και ανασφάλειας που καθιστά την ελληνική κοινωνία ευάλωτη σε έξωθεν διχαστικές παρεμβάσεις. Η «οπαδοποίηση», η τυφλή πίστη σε εύπεπτες ιδεολογίες (ακόμη και χρεωκοπημένες), η επικράτηση της ιδιοτέλειας έναντι της κοινωνικής αλληλεγγύης και η έλλειψη αξιών και προτύπων συνιστούν τα συστατικά εθνοκτόνων διχασμών που τόσο μας έχουν στοιχήσει κατά το παρελθόν.

Η παιδεία οφείλει πέραν της παροχής γνώσεων να γαλουχεί ενσυνείδητους Έλληνες πολίτες. Το έθνος χρειάζεται ενεργούς και ώριμους πολίτες με υψηλό φρόνημα, εξοικειωμένους με την ιστορική εμπειρία, με αγάπη προς το έθνος τους και γι' αυτό εμφορούμενους από πνεύμα αλληλεγγύης και θυσίας.

Το έργο της εθνικής μας παιδείας δεν αποτιμάται σε αριθμούς διαδραστικών πινάκων ούτε σε αναλογίες μαθητών και διδασκάλων. Κύριο κριτήριο αποτελεί ο βαθμός γνώσεως της ελληνικής γλώσσας για κάθε νέο Έλληνα καθώς και η γνώση της πραγματικής Ιστορίας του (δίχως στρογγυλεύματα, συμβιβασμούς και αστερίσκους). Εάν υπάρχει πολιτική βούληση για καλύτερα ΑΕΙ ας καταργηθούν άμεσα οι κομματικές νεολαίες (πηγή σειράς κακοδαιμονιών στα ΑΕΙ) και ας εξαιρεθεί σειρά ιδεοληπτικών αγκυλώσεων οι οποίες εμποδίζουν την προσαρμογή της επιστημονικής έρευνας με την πραγματικότητα. Κάθε σχετική παθογένεια επιβαρύνει εν τέλει τον Έλληνα φορολογούμενο.

Βασική προϋπόθεση για να καθορίζει μία πολιτική ηγεσία τα ΕΘΝΙΚΑ Συμφέροντα, τους ΕΘΝΙΚΟΥΣ Σκοπούς και την ΕΘΝΙΚΗ Στρατηγική της χώρας, αποτελεί η πίστη και η αγάπη της πολιτικής ηγεσίας προς την έννοια «ΕΘΝΟΣ». Δυστυχώς στην Βουλή των Ελλήνων η λέξη αυτή τείνει προς κατάργηση υποκαθιστάμενη από την έννοια «ΛΑΟΣ». Η διαφορά των δύο εννοιών είναι χαώδης δεδομένου ότι το ΕΘΝΟΣ συμπεριλαμβάνει τους Έλληνες που έφυγαν, τους ζώντες Έλληνες (συμπεριλαμβανομένων των Ελλήνων της διασποράς) και τους επιγενομένους Έλληνες (τους απογόνους μας). Αντιθέτως ο ΛΑΟΣ περιλαμβάνει μόνο τους ζώντες Έλληνες στην ελληνική επικράτεια (συμπεριλαμβανομένων των ελληνοποιημένων αλλοδαπών Ασιατών, Αφρικανών κ.λπ.). Για το λόγο αυτό δεν χαράσσεται «Λαϊκή» Στρατηγική αλλά Εθνική Στρατηγική. Οι ενεργοί πολίτες οφείλουν να απαιτούν από αυτούς που εκλέγουν την ορθή χρήση θεμελιωδών εννοιών και κυρίως να τις πιστεύουν (κριτήριο ψήφου).

Το 1821 το ελληνικό έθνος αναγεννήθηκε από τις στάκτες του και το νέο ελληνικό κράτος ξεκίνησε μία ελπιδοφόρα πορεία. Φαίνεται ότι η πορεία αυτή θα ανακοπεί

άδοξα σε μερικές δεκαετίες από τώρα λόγω του βιολογικού τέλους του έθνους των Ελλήνων. Το δημογραφικό πρόβλημα ήταν εμφανές από την δεκαετία του 1980 και εν τούτοις ουδεμία κυβέρνηση έλαβε μέτρα για την επίλυσή του, ενώ τα ΜΜΕ το απαξιώνουν ως θέμα. Σήμερα η Ελλάς με δείκτη γονιμότητας 1.3 (2.1 απαιτείται για διατήρηση πληθυσμού), χάνει 72.000 Έλληνες ετησίως μόνο από την διαφορά θανάτων – γεννήσεων (δεν αναφέρεται το μισό εκατομμύριο νέων που έχει εγκαταλείψει την χώρα, ούτε οι θάνατοι νέων σε τροχαία, τα ναρκωτικά κ.λπ.). Εάν σε αυτά προστεθεί και η μαζική παράνομη μετανάστευση από Αφρική και Ασία με άτομα θεοκρατικών αντιλήψεων κατά πλειοψηφία, γίνεται αντιληπτό το ζοφερό μέλλον των παιδιών μας. Οι έκτακτες καταστάσεις που απειλούν υπαρξιακά συμφέροντα αντιμετωπίζονται με έκτακτα μέτρα δίχως αναστολές, υπεκφυγές και μετάθεση ευθυνών.

Ο Ι. Καποδίστριας συμβούλευε κατ'επανάληψη τον Τσάρο ότι ο Τούρκος καταλαβαίνει και σέβεται μόνο την δύναμη. Σήμερα η Ελλάς και Κύπρος αντιμετωπίζουν την ίδια επεκτατική απειλή και μάλιστα ιδιαίτερα ισχυρή πολιτικά και στρατιωτικά. Η απαίτηση ταχέως εξοπλισμού των ενόπλων δυνάμεων (ΕΔ), προς επίτευξη ισορροπίας στρατιωτικής ισχύος είναι αυτονόητη. Μία κραταιά αμυντική βιομηχανία δυνατόν να αποτελέσει εθνικό αναπτυξιακό πυλώνα. Πέραν αυτών απαιτείται επάρκεια εμψύχου και εκπαιδευμένου δυναμικού (μόνιμοι, θητεία, εφεδρεία), υψηλό φρόνημα, καθώς και διαμόρφωση ενεργών πολιτών. Τέλος χρειάζεται μία εθνική πολιτική σαφής, αποφασιστική, αποτρεπτική, έτοιμη να αξιοποιήσει ευκαιρίες, δίχως αντιφάσεις και παλινδρομήσεις στηριγμένη στο διαχρονικό ρητό «κυβερνάν εστί προβλέπειν».

Όπως και κατά την περίοδο της ελληνικής επανάστασης, αποδεικνύεται ιστορικά ότι δεν υπάρχουν φιλελληνικά και ανθελληνικά κράτη, παρά μόνο εθνικά συμφέροντα. Οι «πάντοτε ευκολόπιστοι και πάντα προδομένοι Έλληνες» θα πρέπει εστιάζονται στην εκπλήρωση των δικών τους Εθνικών Συμφερόντων με την βέλτιστη προσαρμογή στο εκάστοτε διεθνές περιβάλλον, μέσω μίας αυτόφωτης Εθνικής Στρατηγικής.

Σε κάθε ιστορική περίοδο εντάσεων, εμφανίζονται ομάδες τόσο «υπερπατριωτών» (ή «ιέρακες») όσο και «ειρηνόφιλων» (ή «περιστερές»). Οι πρώτοι απαιτούν άμεση και πλήρη εφαρμογή όσων θεωρούν ως ζωτικά εθνικά συμφέροντα μη διστάζοντας να φθάσουν και στην πολεμική αναμέτρηση. Κάθε αντίθετη άποψη ή έστω επιφύλαξη χαρακτηρίζεται από τους «υπερπατριώτες» ως προδοσία που επισύρει απειλές παραδειγματικής τιμωρίας. Ο παρορμητισμός των «υπερπατριωτών» δεν βασίζεται σε ψυχραιμη ανάλυση δεδομένων (π.χ. διεθνές περιβάλλον, συσχετισμός ισχύος, βαθμός επικινδυνότητας, πιθανή έκβαση κ.λπ.). Οι «ειρηνόφιλοι» επιδιώκουν πάσει θυσία την ειρήνη ανεξαρτήτως των όρων που θέτει ο αντίπαλος. Ακόμη και σε περιπτώσεις αμέσου απειλής της κυριαρχίας ή των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας, οι «ειρηνόφιλοι» προκρίνουν την ειρήνη ανεξαρτήτως αποτελεσμάτων τα οποία ενδεχομένως υπονομεύουν το μέλλον των επιγενομένων. Η παράταξη αυτή συνήθως αντιτίθεται στο εξοπλιστικό πρόγραμμα της χώρας. Η Ιστορία έχει αποδείξει ότι τόσο οι «υπερπατριώτες» όσο και οι «ειρηνόφιλοι» είναι το ίδιο επικίνδυνοι για μία

χώρα και μία ώριμη κοινωνία θα πρέπει να τους εντοπίζει και να τους αφαιρεί την επιρροή που ασκούν.

Η μεσαία τάξη αποτελεί την βάση για την εγκαθίδρυση Δημοκρατίας σε μία χώρα. Δια της μεσαίας τάξεως ο πλούτος διαχέεται σε ευρέα κοινωνικά στρώματα τα οποία ως αυτόνομα στοιχεία διεκδικούν μερίδιο της εξουσίας. Κατά συνέπεια η μεσαία τάξη ανατρέπει την κοινωνική δομή που βασίζεται σε μία ολιγομελή διοικούσα ελίτ (αριστοκρατική, ιδεολογική, θεοκρατική κ.λπ.) και στην πολυπληθή βάση «προλετάρων» εξαρτημένη πλήρως από την πανίσχυρη και προνομιούχο κρατική ελίτ. Οι εχθροί της μεσαίας τάξεως αποτελούν προφανείς εχθρούς της Δημοκρατίας. Ο Καποδίστριας καταλάβαινε ότι αν δεν αυτονομηθεί πρώτα ο κάθε Έλληνας πολίτης δεν θα αναπτυχθεί η κοινωνική συνείδηση. Εξασφαλίζοντας στον πολίτη γη και ιδιοκτησία τον ενεργοποιούσε και τον καθιστούσε υπεύθυνο για την τύχη αυτού του τόπου. Δυστυχώς η διορατικότητα και η λογική του Καποδίστρια δεν διδάσκει τους συγχρόνους πολιτικούς. Οι χιλιάδες ακτήμονες συμπολίτες μας θα ήταν δυνατόν με έναν γενναίο αναδασμό γης και σειρά κριτηρίων και προϋποθέσεων να επιστρέψουν στην έρημη ελληνική επαρχία. Η εξέλιξη αυτή θα είχε σειρά ευεργετικών αποτελεσμάτων στην παραγωγή και ανάπτυξη, στην ασφάλεια παραμεθορίων περιοχών και στην θεραπεία της υπογεννητικότητας. Αντ' αυτού ξένες εταιρείες και πρόσωπα αποκτούν συστηματικά ελληνική γη με ύποπτες διαδικασίες σε ευαίσθητες περιοχές της ελληνικής επικράτειας.

Το σύνολο των προαναφερθέντων αναδεικνύει περίτρανα το πρότυπο του Ι. Καποδίστρια το οποίο θα ήταν σκόπιμο να εισαχθεί σε πλείστες όσες πτυχές του βίου των Ελλήνων και κυρίως στην εκπαίδευση καθώς και στο ήθος και την αποτελεσματικότητα της πολιτικής. Η επέτειος της δολοφονίας του πρώτου Κυβερνήτου της Ελλάδος οφείλει να αναβαθμισθεί σε πανελλήνιο κάλεσμα εθνικής ενότητας, με ανάλογες δοξολογίες στους ναούς ολόκληρης της επικράτειας, πανελλήνιο σχολικό εορτασμό και εορτασμό πολιτικής περισυλλογής και αποτιμήσεως έργου στην Βουλή των Ελλήνων. Η πρόταση αυτή δεν επιδιώκει να αναγνωρισθεί το έργο ενός μεγάλου Έλληνα αφού το έργο του είναι ήδη διεθνώς αναγνωρισμένο. Οι Έλληνες έχουν απόλυτη ανάγκη το πρότυπο του Ι. Καποδίστρια και όχι το αντίθετο.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΡΤΖΟΥΚΟΣ

Αντιναύαρχος ε. α. ΠΝ

Κατάγεται από την Άνω Κορακιάνα Κερκύρας. Φοίτησε στην Σχολή Ναυτικών Δοκίμων από το 1971 έως το 1975. Αποστρατεύθηκε το 2006.

Υπηρέτησε επί Αντιτορπιλικών, Πυραυλακάτων και Φρεγατών. Μεταξύ άλλων διετέλεσε Κυβερνήτης της Πυραυλακάτου «ΜΠΛΕΣΣΑΣ», της Θαλαμηγού «ΑΡΓΩ», της Φρεγάτας «ΕΛΛΗ», της Φρεγάτας «ΛΗΜΝΟΣ», Διοικητής 1^{ης} Μοίρας Φρεγατών, Αρχιεπιστολεύς Στόλου και Διοικητής Φρεγατών.

Σε θέσεις ξηράς, μεταξύ άλλων, υπηρέτησε ως Υπασπιστής της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας (1990 – 1992), Διευθυντής Σπουδών στην Ναυτική Σχολή Πολέμου, Ναυτικός Ακόλουθος Βόννης, Διευθυντής Α1 του Γ.Ε.Ν., Διοικητής του Ναυστάθμου Κρήτης και Διοικητής της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων.

Έχει λάβει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στην Μηχανολογία Όπλων από το Naval Postgraduate School του Monterey των Η.Π.Α. και είναι απόφοιτος του Naval War College των Η.Π.Α.. Κατέχει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στις «Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές» του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών.

Από το 2006 έως το 2010, διετέλεσε Γενικός Διευθυντής του Ναυτικού Ομίλου Ελλάδος. Διετέλεσε Πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Στρατηγικών Μελετών (ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ.) από το 2012 έως τον Φεβρουάριο 2020. Υπήρξε εξωτερικός επιστημονικός συνεργάτης του ΙΔΙΣ του Παντείου (2016 – 2019), της ΣΕΘΑ (2014 – 2023) και στρατιωτικός αναλυτής του τηλεοπτικού σταθμού ALPHA (2020 – 2022). Είναι Αντιπρόεδρος του ΕΛ.Ι.Σ.ΜΕ..

